Raadsvoorstel

Openbare Raadsvergadering

Datum 26 september 2023 **Agendapunt**

Onderwerp Scenario's openbare basisschool Buggenum
Portefeuillehouder(s) mr. R.M.J. (Robert) Martens

Inhoudelijk voorstel
Naar aanleiding van de opheffing door schoolbestuur SPOLT van basisschool Antonius in Buggenum is door de gemeente Leudal, in overleg met stichting AKKOORD!-PO, de dorpsraad Buggenum en de werkgroep Buggenum, bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) vóór 1 juli 2023 een initiatief voor een openbare basisschool in Buggenum ingediend. Onderhavig collegevoorstel heeft betrekking op een mogelijk vervolg op het ingediende initiatief, teneinde de periode te overbruggen tot de start van de nieuwe openbaar basisschool in Buggenum, bij positieve besluitvorming van DUO op zijn vroegst 1 augustus 2025.

Argumenten
Voor de overbrugging van de periode tot de start van een nieuwe openbare basisschool in Buggenum, niet eerder dan 1 augustus 2025, kunnen meerdere scenario's gevolgd worden. Voor op deze scenario's nader wordt ingegaan, vindt een korte weergave van de stand van zaken met betrekking tot de basisschool in Buggenum, de uitvoering van openbaar onderwijs in Leudal en het initiatief oprichting openbare basisschool Buggenum plaats.

<u>Stand van zaken sluiting basisschool Buggenum</u>
- Sinds 13 maart 2023 bezoeken geen leerlingen meer basisschool Antonius in Buggenum.
- Namens de gezamenlijke raadsfracties heeft de gemeenteraad op 1 april 2023 per brief de minister van OCW gevraagd om alles in het werk te stellen voor behoud van de basisschool in Buggenum. Op 20 april 2023 heeft de minister per brief geantwoord dat er voor hem geen mogelijkheden zijn om in deze kwestie in te grijpen. Wel roept hij partijen op om met elkaar in overleg te treden voor behoud van de basisschool. Het besluit van de minister heeft binnen de Tweede Kamer geleid tot vragen, deze hebben echter niet geleid tot aanpassing van het besluit van de minister.
- Schoolbestuur SPOLT heeft uw college en de voorzitters van de raadsfracties van Leudal per brief van 8 mei 2023 geïnformeerd over haar besluit om de basisschool in Buggenum op te heffen en het schoolgebouw over te dragen aan de gemeente.
- Op 5 juni 2023 heeft de gemeenteraad, uitgezonderd raadsfractie Ronduit Open, een brief gestuurd naar schoolbestuur SPOLT met het verzoek om het opheffingsbesluit in te trekken en de basisschool in Buggenum over te dragen aan schoolbestuur AKKOORD!-PO. Op deze brief is op 8 juni 2023 door schoolbestuur SPOLT gereageerd door middel van een e-mailbericht waarin wordt verwezen naar de brief van SPOLT van 8 mei 2023.
- Conform onderwijswetgeving is het eigendom van de basisschool overgedragen aan de gemeente. De notariële akte voor eigendomsoverdracht is op 30 juni 2023 gepasseerd. Bij overdracht van het gebouw is de staat van onderhoud globaal vastgesteld. MJOP is overgelegd en gebreken zijn niet geconstateerd.
- Bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is vóór 1 juli 2023 door de gemeente een initiatief voor het stichten van een nieuwe openbare basisschool in Buggenum ingediend. In de periode 1 juli 2023 tot 1 november 2023 dient dit initiatief verder uitgewerkt te worden, waaronder -volgens door DUO voorgeschreven procedure- het voeren van een haalbaarheidsonderzoek onder ouders en het voeren van gesprek(ken) in de regio.

<u>Haalbaarheid initiatief</u>
Ouders/verzorgers kunnen gedurende de periode 1 juli 2023 tot 1 november 2023 met hulp van hun DigiD en het bsn-nummer van hun kind online hun steunbetuiging indienen op de website van DUO. Het mini-maal noodzakelijke aantal steunbetuigingen is afhankelijk van het aantal kinderen in de leeftijd van 2 tot en met 4 jaar en het aantal kinderen in de leeftijd van 2 tot en met 11 jaar in het voedingsgebied van het initiatief (6 kilometer vanaf de basisschool in Buggenum). Het betreffende aantal kinderen is door DUO bij ingeven van het initiatief aangegeven. Berekening vindt plaats door middel van een voorgeschreven systematiek. Het minimaal noodzakelijke aantal is voor dit initiatief 95. Eind juli 2023

waren overigens in totaal al 119 ouderverklaringen ingediend. Op basis van het al aanwezige aantal steunbetuigingen is het initiatief haalbaar.
Op 14 september 2023 zal het gesprek in de regio met schoolbesturen, gemeenten en samenwerkingsver-band primair onderwijs plaats vinden.

Uitvoering openbaar onderwijs
Op 27 september 2022 heeft de gemeenteraad van Leudal besloten dat één of meer openbare scholen in de gemeente Leudal in stand worden gehouden door stichting Akkoord!-PO. Tegen dit besluit zijn geen zienswijzen ingediend, waardoor het besluit definitief is. Verder heeft de gemeenteraad op 27 september 2022 besloten om het voor de gemeenten Beesel, Horst aan de Maas, Peel en Maas en Venlo werkzame "gemeenschappelijk orgaan toezicht op het primair openbaar onderwijs" (GOTPOO) te verzoeken om toetreding van de gemeente Leudal tot de "Regeling Toezicht op het Primair Openbaar Onderwijs" en daarmee aan te sluiten bij het GOTPOO. Op 12 juli 2023 is door de gemeente Venlo meegedeeld dat alle gemeenteraden die behoren tot het gemeenschappelijk orgaan hebben ingestemd met toetreding van de gemeente Leudal tot voornoemde regeling en gemeenschappelijk orgaan. Dit betekent dat de gemeente Leudal met ingang van 1 augustus 2023 is toegetreden.

Toekomstscenario's
Om in aanmerking te komen voor bekostiging van een nieuwe openbare school in het basisonderwijs dient de strikte aanvraagprocedure gevolgd te worden conform het bepaalde in artikel 74 tot en met 83 Wet op het primair onderwijs (laatstelijk gewijzigd met de wet 'Meer ruimte voor nieuwe scholen').
De procedure voor indiening en afhandeling van het initiatief voor het stichten van een nieuwe school verloopt via de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en volgens een vaste tijdlijn tijdens een periode van 2 jaar.
Als op 1 juni 2023 een initiatief is gemeld bij DUO, dan start de school bij een goedgekeurde aanvraag op zijn vroegst op 1 augustus 2025. Besluitvorming over het initiatief nieuwe openbare basisschool Buggenum door DUO wordt in de eerste maanden van 2024 verwacht.
Uitgaande van positieve besluitvorming over het initiatief zijn tot 1 augustus 2025 meerdere scenario's mogelijk:

1. Continuering huidige situatie

Sinds februari 2022 bezoekt het grootste gedeelte van de leerlingen van de voormalige basisschool Antonius in Buggenum de openbare basisschool "De Verhalentuin" in Kelpen-Oler. Voor het schooljaar 2023-2024 zijn dat nog 42 leerlingen. Vervoer van de leerlingen vond in het afgelopen schooljaar plaats in de vorm van georganiseerd vervoer, waarvan de kosten voor 50% door AKKOORD en -op basis van een door de gemeenteraad op 25 april 2023 aangenomen motie (2023-82)- voor 50% door de gemeente Leudal werden betaald.
Door AKKOORD is al eerder in 2023 aangegeven dat organisatie en betaling van voornoemd groeps-vervoer tijdens het schooljaar 2023-2024 niet meer mogelijk is. Op dit moment vindt onderzoek plaats naar de mogelijkheid voor toekenning van een vervoersvoorziening op basis van de Verordening bekostiging leerlingenvervoer Leudal 2021 naar de meest dichtbij gelegen toegankelijke openbare basisschool.

2. Openen van een dependance per schooljaar 2024-2025.

Uitgaande van besluitvorming over het initiatief openbare basisschool Buggenum aanvang 2024, bestaat aanvang 2024 duidelijkheid over een financiering door het Rijk per 1 augustus 2025.
De mogelijkheid is aanwezig om de openbare basisschool in Buggenum voorlopig en tot 1 augustus 2025 als dependance van de openbare basisschool in Kelpen-Oler aan te wijzen. Deze optie is besproken met AKKOORD. De bekostiging door het Rijk van basisonderwijs is bij een dependance beduidend lager dan bij een reguliere basisschool. Uit door AKKOORD overgelegde berekening blijkt dat het exploitatietekort voor de basisschool in Buggenum als dependance €142.600 per jaar bedraagt. AKKOORD wil de basisschool in Buggenum enkel starten als duidelijk is dat dit geen kortdurende oplossing is (zie verder de paragraaf Risico's). Finale duidelijkheid over het initiatief openbare basisschool Buggenum is in de eerste maanden van 2024 te verwachten. Rekening houdend met voornoemd besluit en de voor AKKOORD noodzakelijke voorbereidingstijd en de benodigde tijd voor bestellen, leveren en installeren van materialen kan als ingangsdatum voor de dependance de start van schooljaar 2024-2025 van toepassing zijn. In dit geval dient rekening te worden gehouden met inrichtingskosten ad €157.500 en exploitatietekort dependance gedurende 1 schooljaar ad €142.600. **Totaal €300.100.**

Gemeente leudal

Krediet openen basisschool Buggenum op 1 januari 2025
Voor de start van een nieuwe (openbare) basisschool dient éénmalig rekening te worden gehouden met kosten voor inrichting en onderwijs- leermiddelen. Het schoolgebouw is leeg opgeleverd. De in het gebouw aanwezige inventaris en leermiddelen zijn eigendom van schoolbestuur SPOLT en in bezit gebleven van het schoolbestuur. Aangezien het geen schoolovername betreft, maar de eerste inrichting van een nieuwe school, bestaat op grond van artikel 2, onderdeel a, lid 6 en 7, van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Leudal aanspraak op inrichting met meubilair en leer- en hulpmiddelen. De vergoeding voor de eerste inrichting van een school voor basisonderwijs, een speciale school voor basisonderwijs, een school voor speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs bestaat uit een startbedrag, incl. een aantal m2 bvo en een bedrag per m2. Op basis van Bijlage IV, deel D, lid 1.2 van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Leudal bedragen de kosten voor inrichting en inventaris voor de basisschool in Buggenum **€157.500** (uitgaande van normbedragen 2023 en een gebouwgrootte van 836 m²). Deze kosten komen voor rekening van de gemeente. Voorgesteld wordt om deze kosten nu al in de besluitvorming mee te nemen en de raad onder voorbehoud van positieve besluitvorming door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen om krediet te vragen.

Risico's
Het indienen van een aanvraag voor het stichten en de bekostiging van een openbare basisschool verloopt via een door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen voorgeschreven protocol en schept daarmee geen precedent. Inwilliging van het verzoek door voornoemd ministerie zal organisatorische en financiële consequenties hebben.
Van de zijde van AKKOORD is aangegeven dat het tijdelijk starten van een openbare basisschool in Buggenum als nevenvestiging van de openbare basisschool in Kelpen-Oler in principe mogelijk is, mits duidelijk is dat dit geen kortdurende oplossing wordt. Het kwalitatief verantwoord opstarten van zo'n nevenvestiging zal veel inzet en energie van AKKOORD vragen, dus ook enige voorbereidingstijd. Dit alles is voor AKKOORD alleen te verantwoorden bij een definitief vooruitzicht.

De financiering van de exploitatie van scholen is voorbehouden aan de rijksoverheid. In een limitatief aantal gevallen kan de gemeente voorzien in een additionele financiering. Deze financieringsmogelijkheid moet zijn vastgelegd in een "Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs" en voor alle scholen open staan. Door de gemeenteraad van Leudal is op 5 juli 2022 de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Leudal vastgesteld. Deze verordening kent op dit moment 2 subsidiecriteria:

- Het exploitatietekort van een bestaande school die zich qua leerlingenaantal onder de opheffingsnorm bevindt. Voor basisscholen in Leudal is deze opheffingsnorm 51 leerlingen. Het subsidieplafond voor deze verordening is bij collegebesluit van 14 juni 2022 vastgesteld op €150.000 in totaliteit en maximaal €50.000 per school. Van deze subsidiemogelijkheid wordt op dit moment geen gebruik gemaakt.
- De voorziening vervoer naar sportaccommodaties. Deze voorziening is tijdelijk (voor de duur van twee jaar) opgenomen als subsidiecriterium. Van deze subsidiemogelijkheid wordt door de basisschool in Heibloem gebruik gemaakt.

Betaling van een exploitatietekort, zoals omschreven in scenario 2 en anders dan op basis van een lager leerlingenaantal dan de opheffingsnorm, is op basis van de Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs noch op basis van een andere juridische grondslag mogelijk. Voor verstrekking van een subsidie moet een juridische grondslag aanwezig zijn. Hierop is echter op basis van artikel 4:23 lid 3 sub d van de Algemene wet bestuursrecht een uitzondering mogelijk in incidentele gevallen, mits de subsidie voor ten hoogste vier jaar wordt verstrekt. Toepassing van voornoemd artikel 4:23 bij betaling van exploitatie-tekorten zorgt echter voor ongewenste precedentwerking, waarbij onder andere te denken aan het door schoolbestuur SOML in overleg al meermaals aangegeven exploitatietekort van scholengemeenschap St. Ursula.

Op 1 juli 2023 waren 42 leerlingen uit Buggenum ingeschreven in de Verhalentuin in Kelpen-Oler. Mochten zich niet meer leerlingen melden als de school in Buggenum opent, dan blijft het aantal leerlingen onder de opheffingsnorm van 51 leerlingen. In dat geval kan Akkoord in scenario 1 vanaf augustus 2025 en in scenario 2 vanaf augustus 2024 aanspraak maken op een vergoeding van maximaal €50.000 per jaar voor het exploitatietekort op basis van de verordening materiele financiële gelijkstelling onderwijs.

Gemeente leudal

Juridisch kader
Op grond van de Wet dualisering gemeentelijke medebewindsbevoegdheden stelt de gemeenteraad onderwijshuisvestingsbudget beschikbaar en is de gemeenteraad verantwoordelijk voor het vaststellen van een verordening die de verdeling van de onderwijshuisvestingsmiddelen regelt. De raad heeft hiertoe de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Leudal 2022 vastgesteld.
Het college is belast met de uitvoering van het onderwijshuisvestingsbeleid, dus ook met het nemen van een besluit op onderwijshuisvestingsverzoeken.

Vanwege ontbrekend budget wordt de gemeenteraad om krediet gevraagd voor de kosten voor inrichting en onderwijs- leermiddelen voor de start van een nieuwe (openbare) basisschool, onder voorbehoud van positieve besluitvorming hiervoor door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen.

Financiële samenvatting

De eerste inrichting en het onderwijsleerpakket bedraagt € 157.500 (op basis van normbedragen 2023). Conform de financiële verordening wordt de eerste inrichting en het onderwijsleerpakket afgeschreven in 10 jaar. De jaarlijkse afschrijvingslasten bedragen daarmee € 15.750 per jaar vanaf 2026. Hiervoor is geen dekking aanwezig en dit komt ten laste van het begrotingssaldo. Na besluitvorming over de kredietvotering wordt dit financieel verwerkt in de begroting. Indien t.z.t. op basis van actuele normbedragen het bedrag hoger is, dan dient een aanvullende kredietvotering door de raad plaats te vinden.

Op dit moment loopt een onderzoek naar de mogelijkheid voor toekenning van een vervoersvoorziening op basis van de Verordening bekostiging leerlingenvervoer Leudal 2021 naar de meest dichtbij gelegen toegankelijke openbare basisschool voor het schooljaar 2023-2024. Momenteel is nog onbekend hoe hoog de hiermee gemoeide kosten zijn en of dit ook nog gevolgen heeft voor het schooljaar 2024-2025. Het reguliere budget voor leerlingenvervoer kan deze uitbreiding van leerlingen vervoer niet dekken. De extra kosten voor het leerlingenvervoer zullen ten laste van het begrotingssaldo worden gebracht. Uitgaande dat het leerlingenvervoer lager uitvalt dan het exploitatietekort van optie 2 is optie 1 vanuit financieel oogpunt het meest gunstige.

Communicatie

Bijlagen
1. Collegevoorstel en -besluit.

Heythuysen, 22 augustus 2023

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEUDAL,
De secretaris, De burgemeester,

mr. drs. J.J.Th.L. Geraedts D.H. Schmalschläger